ข้อเสนอเชิงนโยบาย:
การกำหนดมาตรฐานอัตราค่าตอบแทนวิชาชีพการถ่ายถอดและปริวรรตอักษรโบราณ เพื่อความมั่นคงทางมรดกภูมิปัญญาและการขับเคลื่อนมนุษยศาสตร์ดิจิทัล

1. บทสรุปผู้บริหาร

ประเทศไทยมีเอกสารตัวเขียนอันเป็นมรดกภูมิปัญญาจำนวนมาก เช่น ใบลาน สมุดไทย พับสา หนังสือบุด สมุดฝรั่ง และเอกสารตัวเขียนท้องถิ่นอื่น ๆ เอกสารเหล่านี้บันทึกองค์ความรู้ด้านประวัติศาสตร์ วรรณกรรม ศาสนา กฎหมาย จารีตประเพณี เวชศาสตร์พื้นบ้าน โหราศาสตร์ พิธีกรรม และประวัติศาสตร์ชุมชน ซึ่งเป็นฐานความรู้สำคัญของสังคมไทย

แม้ในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา วัด ชุมชน และภาคีเครือข่ายหลายแห่งจะมีความตื่นตัวในการสำรวจ อนุรักษ์ และจัดทำสำเนาดิจิทัลเอกสารตัวเขียนมากขึ้น แต่การทำสำเนาดิจิทัลเป็นเพียงการรักษาภาพของต้นฉบับ มิได้ทำให้องค์ความรู้ในเอกสารเหล่านั้นถูกอ่าน เข้าใจ ตีความ และนำไปใช้ประโยชน์ได้โดยตรง หากขาดกระบวนการถ่ายถอด ปริวรรต แปลความ ชำระ และอธิบายบริบททางวิชาการ เอกสารตัวเขียนจำนวนมากก็ยังคงเป็นองค์ความรู้ที่เข้าถึงได้จำกัด

งานถ่ายถอดและปริวรรตอักษรโบราณเป็นวิชาชีพเฉพาะทางที่ต้องอาศัยความรู้ด้านอักขรวิทยา ภาษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ วรรณกรรม วัฒนธรรมท้องถิ่น และประสบการณ์ในการอ่านต้นฉบับจริง โดยเฉพาะเอกสารที่ใช้อักษรโบราณ เช่น ขอมไทย ธรรมล้านนา ธรรมอีสาน ไทยน้อย ฝักขาม ธรรมลื้อ มอญ และอักษรโบราณอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญที่สามารถอ่านและถ่ายถอดอักษรโบราณได้มีจำนวนจำกัดและมีแนวโน้มลดลง ขณะที่อัตราค่าตอบแทนในระบบราชการยังไม่สะท้อนความซับซ้อนและคุณค่าทางวิชาชีพของงานดังกล่าวอย่างเพียงพอ

กรมบัญชีกลางเคยมีหนังสือกำหนดอัตราค่าจ้างถ่ายถอดและแปลเอกสารโบราณไว้แล้ว ตามหนังสือที่ กค 0526.7/3014 ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2544 เรื่อง การเบิกจ่ายค่าจ้างถ่ายถอดและแปลเอกสารโบราณ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าภาครัฐเคยรับรองสถานะของงานถ่ายถอดและแปลเอกสารโบราณว่าเป็นงานเฉพาะทางที่ควรมีอัตราเบิกจ่ายรองรับ อย่างไรก็ตาม อัตราดังกล่าวจัดทำมานานกว่า 20 ปี และไม่สอดคล้องกับสภาพงานในปัจจุบัน ทั้งด้านค่าครองชีพ ความซับซ้อนของเอกสาร ความหลากหลายของระบบอักษร สภาพความชำรุดของต้นฉบับ ภาระการตรวจทานทางวิชาการ และมาตรฐานการจัดการข้อมูลดิจิทัล

ข้อเสนอเชิงนโยบายฉบับนี้จึงมุ่งเสนอให้มีการทบทวนและจัดทำ “มาตรฐานอัตราค่าตอบแทนวิชาชีพการถ่ายถอดและปริวรรตอักษรโบราณ” โดยใช้อัตราเดิมของกรมบัญชีกลางเป็นฐานตั้งต้น ประกอบกับความเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านเอกสารตัวเขียนที่ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

ได้จัดประชุมหารือในหลายวาระ เพื่อกำหนดอัตราค่าตอบแทนใหม่ที่เหมาะสม เป็นธรรม ตรวจสอบได้ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณ ราคากลาง TOR และการตรวจรับงานของหน่วยงานรัฐ

การกำหนดมาตรฐานดังกล่าวมิใช่เพียงการปรับเพิ่มค่าตอบแทน แต่เป็นการยกระดับงานถ่ายถอดและปริวรรตอักษรโบราณให้เป็นวิชาชีพที่มีมาตรฐานรองรับ สร้างแรงจูงใจแก่ผู้สืบทอด ลดข้อจำกัดในการจัดจ้างผู้เชี่ยวชาญ และทำให้องค์ความรู้จากเอกสารตัวเขียนสามารถนำไปต่อยอดสู่การวิจัย การศึกษาการพัฒนาฐานข้อมูล การสร้างนวัตกรรม และการขับเคลื่อนมนุษยศาสตร์ดิจิทัลของประเทศได้อย่างยั่งยืน

2. บทนำ

เอกสารตัวเขียน เช่น ใบลาน สมุดไทย พับสา หนังสือบุด สมุดฝรั่ง และเอกสารท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ เป็นหลักฐานทางวัฒนธรรมที่บันทึกองค์ความรู้ของสังคมไทยในอดีตไว้อย่างหลากหลาย ทั้งด้านศาสนา ประวัติศาสตร์ วรรณกรรม กฎหมาย จารีตประเพณี เวชศาสตร์พื้นบ้าน โหราศาสตร์ และพิธีกรรม เอกสารเหล่านี้มิใช่เพียงวัตถุโบราณ หากเป็นฐานข้อมูลทางภูมิปัญญาที่สะท้อนโลกทัศน์ ระบบความรู้ และประสบการณ์ของผู้คนในแต่ละภูมิภาค

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา หน่วยงานต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์และจัดทำสำเนาดิจิทัลเอกสารตัวเขียนมากขึ้น เพื่อป้องกันความเสียหายจากการเสื่อมสภาพของต้นฉบับ และเพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลในรูปแบบที่เข้าถึงได้สะดวกขึ้น อย่างไรก็ตาม การจัดทำสำเนาดิจิทัลยังเป็นเพียงขั้นตอนของการรักษาภาพและหลักฐานต้นฉบับ หากไม่มีผู้เชี่ยวชาญอ่าน ถ่ายถอด ปริวรรต แปลความ และอธิบายบริบทเอกสารเหล่านั้นก็ยังไม่สามารถแปรเปลี่ยนเป็นองค์ความรู้ที่ประชาชน นักวิชาการ ชุมชน และหน่วยงานรัฐนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

การถ่ายถอดและปริวรรตอักษรโบราณเป็นกระบวนการทางวิชาการที่มีความซับซ้อนสูง ผู้ปฏิบัติงานต้องสามารถอ่านระบบอักษรที่ไม่ได้ใช้ในระบบการศึกษาปัจจุบัน เช่น อักษรขอมไทย ธรรมล้านนา ธรรมอีสาน ไทยน้อย ฝักขาม ธรรมลื้อ และอักษรโบราณอื่น ๆ รวมทั้งต้องเข้าใจภาษาที่ปรากฏในต้นฉบับ เช่น บาลี สันสกฤต เขมร ไทยถิ่นต่าง ๆ หรือภาษาโบราณรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนต้องอาศัยความรู้ด้านบริบททางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม เพื่อให้การอ่านและตีความมีความถูกต้อง

ในยุคที่โลกให้ความสำคัญกับข้อมูลดิจิทัล ปัญญาประดิษฐ์ การประมวลผลภาษาธรรมชาติ และมนุษยศาสตร์ดิจิทัล เอกสารตัวเขียนของไทยถือเป็นทรัพยากรข้อมูลขนาดใหญ่ที่มีคุณค่าอย่างยิ่ง แต่ข้อมูลเหล่านี้จะไม่สามารถนำไปพัฒนาเป็นฐานข้อมูล องค์ความรู้ ชุดข้อมูลดิจิทัล หรือเครื่องมือทางเทคโนโลยีได้ หากไม่มีการถ่ายถอดและปริวรรตให้เป็นข้อความที่อ่านได้ ค้นคืนได้ วิเคราะห์ได้ และเชื่อมโยงกับข้อมูลสมัยใหม่ได้

ปัญหาสำคัญในปัจจุบันคือ งานถ่ายถอดและปริวรรตอักษรโบราณยังขาดมาตรฐานค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับลักษณะวิชาชีพ ผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากทำงานจากความสนใจส่วนบุคคลหรือภาระงานทางวิชาการเฉพาะกิจ ขณะที่หน่วยงานรัฐและหน่วยงานวิชาการจำนวนมากไม่สามารถตั้งงบประมาณค่าจ้าง

ผู้เชี่ยวชาญได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากไม่มีอัตรากลางที่เป็นปัจจุบันและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน ส่งผลให้การถ่ายถอดองค์ความรู้จากเอกสารตัวเขียนขาดความต่อเนื่อง และอาจนำไปสู่ภาวะขาดแคลนผู้สืบทอดทักษะการอ่านอักษรโบราณในระยะยาว

ดังนั้น การกำหนดมาตรฐานอัตราค่าตอบแทนวิชาชีพการถ่ายถอดและปริวรรตอักษรโบราณจึงเป็นมาตรการเชิงนโยบายที่จำเป็น เพื่อสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้เชี่ยวชาญ สร้างแรงจูงใจในการสืบทอดวิชาชีพ สนับสนุนการจัดทำงบประมาณของหน่วยงานรัฐ และทำให้องค์ความรู้จากเอกสารตัวเขียนสามารถถูกนำไปใช้ประโยชน์ในระดับชุมชน ระดับชาติ และระดับนานาชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. สภาพปัญหาและความจำเป็น

แม้กรมบัญชีกลางจะเคยกำหนดอัตราค่าจ้างถ่ายถอดและแปลเอกสารโบราณไว้ตั้งแต่ พ.ศ. 2544 แต่อัตราดังกล่าวจัดทำขึ้นภายใต้บริบทของงานเอกสารโบราณในช่วงเวลานั้น ซึ่งแตกต่างจากสภาพการดำเนินงานในปัจจุบันอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งด้านประเภทเอกสารที่ได้รับการสำรวจเพิ่มขึ้น ความหลากหลายของระบบอักษร ความชำรุดของต้นฉบับ ความจำเป็นในการจัดทำข้อมูลดิจิทัล และความต้องการนำองค์ความรู้ไปใช้ในระบบฐานข้อมูลและงานวิจัยสมัยใหม่

ปัจจุบัน งานถ่ายถอดและปริวรรตอักษรโบราณไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการอ่านตัวอักษรจากต้นฉบับ แต่ครอบคลุมกระบวนการหลายระดับ ตั้งแต่การตรวจสอบสภาพต้นฉบับ การจำแนกประเภทอักษรและภาษา การถ่ายถอดตัวต่อตัว การปรับเป็นอักขรวิธีไทยปัจจุบัน การแปลความ การอธิบายศัพท์ การตรวจทานเชิงวิชาการ การจัดทำข้อมูลประกอบ และการเชื่อมโยงข้อมูลเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลดิจิทัล จึงเป็นงานที่ต้องใช้เวลา ความชำนาญ และความรับผิดชอบทางวิชาการสูงกว่างานพิมพ์หรือคัดลอกเอกสารทั่วไปอย่างมาก

การขาดมาตรฐานอัตราค่าตอบแทนที่เป็นปัจจุบันก่อให้เกิดปัญหาหลายประการ ได้แก่ หน่วยงานรัฐกำหนดราคากลางแตกต่างกัน ผู้เชี่ยวชาญได้รับค่าตอบแทนไม่สอดคล้องกับภาระงาน งานปริวรรตถูกประเมินต่ำกว่าคุณค่าทางวิชาการ การจัดจ้างขาดเกณฑ์ตรวจรับที่ชัดเจน และผู้สืบทอดวิชาชีพไม่มีแรงจูงใจเพียงพอในการพัฒนาทักษะระยะยาว ปัญหาเหล่านี้ส่งผลโดยตรงต่อการอนุรักษ์ สืบสาน และใช้ประโยชน์จากมรดกภูมิปัญญาของประเทศ

ด้วยเหตุนี้ จึงมีความจำเป็นต้องทบทวนอัตราเดิมของกรมบัญชีกลาง และจัดทำมาตรฐานอัตราค่าตอบแทนใหม่ที่จำแนกตามประเภทเอกสาร ระบบอักษร ภาษา สภาพต้นฉบับ ระดับความยาก และระดับผลผลิตที่ต้องส่งมอบ โดยอาศัยการพิจารณาของคณะผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้อัตราที่มีความเหมาะสมกับสภาพงานจริง และสามารถใช้เป็นมาตรฐานกลางสำหรับการจัดทำงบประมาณ ราคากลาง TOR และการตรวจรับงานของหน่วยงานรัฐ

4. คำนิยาม

เอกสารตัวเขียน หมายถึง เอกสารที่บันทึกข้อความด้วยการจาร เขียน หรือคัดลอกลงบนวัสดุต่าง ๆ เช่น ใบลาน สมุดไทย พับสา หนังสือบุด สมุดฝรั่ง กระดาษเพลา กระดาษสา หรือวัสดุพื้นถิ่นอื่น ๆ ซึ่งมีคุณค่าในฐานะหลักฐานทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม และภูมิปัญญา

อักษรโบราณ หมายถึง ตัวอักษรและระบบอักขรวิธีที่เคยใช้ในอดีตแต่ยุติบทบาทในระบบราชการและการศึกษาในปัจจุบัน เช่น อักษรขอมไทย ธรรมล้านนา ธรรมอีสาน ไทยน้อย ฝักขาม ธรรมลาว ธรรมลื้อ มอญ และอักษรโบราณอื่น ๆ

การถ่ายถอด หมายถึง การถอดข้อความแบบตัวต่อตัวจากอักษรเดิมไปสู่อักษรไทยปัจจุบันอย่างเคร่งครัด โดยรักษารูปคำ ลำดับข้อความ ลักษณะรูปแบบอักขรวิธี ข้อผิดพลาดเดิมหรือข้อคลาดเคลื่อนของต้นฉบับไว้ เพื่อใช้เป็นหลักฐานสำหรับการตรวจสอบทางวิชาการ

การปริวรรต หมายถึง การถ่ายถอดข้อความจากอักษรโบราณหรืออักขรวิธีเดิมให้เป็นอักษรไทยปัจจุบัน โดยปรับรูปเขียน การแบ่งคำ การวรรคตอน หรือการสะกดให้อ่านเข้าใจได้มากขึ้น ทั้งนี้ต้องไม่เปลี่ยนสาระสำคัญของข้อความเดิม และอาจมีหมายเหตุหรือเชิงอรรถประกอบในกรณีที่มีคำศัพท์โบราณ คำอ่านไม่ชัด หรือข้อความชำรุด

การแปลความ หมายถึง การถ่ายทอดความหมายจากภาษาที่ปรากฏในเอกสารตัวเขียน เช่น ภาษาบาลี สันสกฤต เขมร มอญ หรือภาษาถิ่นโบราณ มาเป็นภาษาไทยมาตรฐานปัจจุบัน โดยอาศัยความเชี่ยวชาญทั้งด้านระบบอักษรและไวยากรณ์ของภาษานั้น ๆ

มาตรฐานอัตราค่าตอบแทนวิชาชีพ หมายถึง กรอบอัตราค่าตอบแทนสำหรับงานถ่ายถอด ปริวรรต แปลความ เรียบเรียง ตรวจทาน หรือชำระเอกสารตัวเขียน โดยคำนึงถึงประเภทเอกสาร ระบบอักษร ภาษา สภาพต้นฉบับ ระดับความยาก คุณสมบัติผู้ปฏิบัติงาน และผลผลิตที่ต้องส่งมอบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณ ราคากลาง TOR และการตรวจรับงาน

5. วัตถุประสงค์

5.1 เพื่อทบทวนและกำหนดมาตรฐานอัตราค่าตอบแทนวิชาชีพการถ่ายถอดและปริวรรตอักษรโบราณ ให้สอดคล้องกับภาระงาน ความเชี่ยวชาญ และสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน

5.2 เพื่อให้หน่วยงานภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันอุดมศึกษา และหน่วยบริหารจัดการทุนวิจัย มีแนวทางและ “เกณฑ์ราคากลาง” ที่ชัดเจน โปร่งใส และตรวจสอบได้ ในการตั้งงบประมาณและกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงาน (TOR) ตามระเบียบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ

5.3 เพื่อสร้างความเป็นธรรมและแรงจูงใจแก่ผู้ปฏิบัติงาน อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์ สืบทอด และป้องกันภาวะขาดแคลนบุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านอักษรโบราณในอนาคต

5.4 เพื่อยกระดับมาตรฐานผลผลิตทางวิชาการจากเอกสารตัวเขียน ให้สามารถนำไปบูรณาการเชื่อมโยงกับระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ และรองรับการขับเคลื่อนงานวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ดิจิทัล (Digital Humanities) ของประเทศ

6. ฐานอ้างอิงเดิมและหลักเกณฑ์ในการกำหนดอัตรา

6.1 อัตราค่าตอบแทนเดิม หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0526.7/3014 ลงวันที่ 10 พ.ค. 2544 เรื่อง การเบิกจ่ายค่าจ้างถ่ายถอดและแปลเอกสารโบราณ ซึ่งกรมบัญชีกลางอนุมัติให้กรมศิลปากรเบิกจ่ายค่าจ้างถ่ายถอดอักษรและแปลเอกสารโบราณตามอัตราที่กำหนด รวม 11 รายการ โดยจำแนกตามประเภทเอกสารวัสดุรองรับ อักษร ภาษา และหน่วยนับ ดังนี้

ตาราง 1 อัตราค่าตอบแทนเดิม (อ้างอิงหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0526.7/3014 ลงวันที่ 10 พ.ค. 2544)

รายการ	ประเภทเอกสาร	ค่าถ่ายถอดอักษร	ค่าแปล/เรียบเรียงเป็นภาษาไทยปัจจุบัน
1	หนังสือที่จารหรือเขียนบนใบลาน อักษรอื่นและภาษาอื่น	100 บาท/หน้า	200 บาท/หน้า
2	หนังสือที่จารหรือเขียนบนใบลาน อักษรและภาษาไทยโบราณ	80 บาท/หน้า	150 บาท/หน้า
3	หนังสือที่เขียนบนสมุดฝรั่ง อักษรและภาษาอื่น	100 บาท/หน้า	200 บาท/หน้า
4	หนังสือที่เขียนบนสมุดฝรั่ง อักษรและภาษาไทยโบราณ	80 บาท/หน้า	150 บาท/หน้า
5	หนังสือที่เขียนบนกระดาษสา อักษรและภาษาอื่น	100 บาท/1,000 คำ	200 บาท/1,000 คำ
6	หนังสือที่เขียนบนกระดาษสา ภาษาและอักษรไทยโบราณ	80 บาท/1,000 คำ	150 บาท/1,000 คำ
7	หนังสือที่พิมพ์หรือเขียนเป็นเล่ม อักษรและภาษาอื่น	100 บาท/1,000 คำ	200 บาท/1,000 คำ
8	หนังสือที่พิมพ์หรือเขียนเป็นเล่ม ภาษาและอักษรไทยโบราณ	80 บาท/1,000 คำ	150 บาท/1,000 คำ
9	หนังสือที่พิมพ์หรือเขียนเป็นเล่ม อักษรและภาษาอื่น	-	200 บาท/1,000 คำ
10	จารึกอักษรและภาษาอื่น	500 บาท/1,000 คำ	800 บาท/1,000 คำ
11	จารึกอักษรและภาษาไทยโบราณ	300 บาท/1,000 คำ	500 บาท/1,000 คำ

6.2 การปรับปรุงอัตราค่าตอบแทนวิชาชีพถ่ายถอดและปริวรรต ควรตั้งอยู่บนหลักการสำคัญ 6 ประการ ได้แก่

6.2.1 ใช้อัตราเดิมของกรมบัญชีกลาง พ.ศ. 2544 เป็นฐานอ้างอิงเดิม

6.2.2 ปรับให้สอดคล้องกับค่าครองชีพและสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน

6.2.3 จำแนกอัตราตามประเภทเอกสารและวัสดุรองรับ เช่น ใบลาน สมุดไทย พับสา หนังสือบุด กระดาษเพลา และกระดาษฝรั่ง เป็นต้น

6.2.4 จำแนกอัตราตามระบบอักษร เช่น อักษรไทย อักษรไทยย่อ อักษรธรรมล้านนา อักษรธรรมอีสาน อักษรขอมไทย อักษรขอมย่อ อักษรมอญ อักษรพม่า และอักษรอื่น ๆ เป็นต้น

6.2.5 จำแนกอัตราตามขั้นตอนงาน ได้แก่ การถ่ายถอด การปริวรรต และการเรียบเรียงเป็นอักขรวิธีและคำภาษาไทยปัจจุบัน

6.2.6 กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับกรณีพิเศษ เช่น เอกสารชำรุด เอกสารหลายชนิดอักษรหลายภาษา เอกสารเกินขนาดมาตรฐาน จำนวนบรรทัดเกินเกณฑ์ และงานเร่งด่วน

6.3 ความเห็นของคณะผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) ได้จัดประชุมหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านเอกสารตัวเขียนอักษรโบราณ เรื่อง การทบทวนและจัดทำมาตรฐานค่าตอบแทนวิชาชีพการถ่ายถอดและการปริวรรตอักษรโบราณเพื่อความยั่งยืนด้านมรดกภูมิปัญญา เมื่อวันที่ 6 และ 20 พฤษภาคม 2569 ดังรายนามต่อไปนี้

นายชูชาติ ใจแก้ว	สถาบันศิลปวัฒนธรรมและอารยธรรมลุ่มน้ำโขง มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
ดร.ดิเรก อินจันทร์	สำนักศิลปะและวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตุลาภรณ์ แสนปรน	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
อาจารย์ ดร.ศิริสาร เหมือนโพธิ์ทอง	คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัครพล แสงเงิน	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กังวล คัชชิมา	คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ ดร.อุเทน วงศ์สถิตย์	คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ ดร.ชัชพิสิฐ ปาชะนี	คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์ ดร.ดอกรัก พยัคศรี	คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
อาจารย์พอพล สุกใส	คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ยุทธพร นาคสุข	สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ราชันย์ นิลวรรณาภา	คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
นางสาวเบ็ญจวรรณ บัวขวัญ	สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
นางสาวยุวเรศ วุทธีรพล	สำนักหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร

นายพงศธร บัวคำปัน	สำนักฝรั่งเศสแห่งปลายบุรพทิศ (EFEO เชียงใหม่)
นางสาวนิสา เชยกลิ่น	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)
นางสาวศุภาพิชญ์ อุคำพันธ์	ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน)

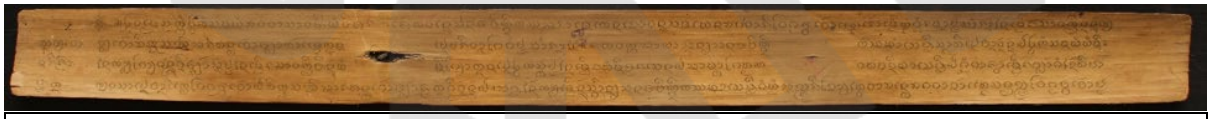
มติที่ประชุม ให้ทบทวนอัตราค่าตอบแทนเดิมและกำหนดอัตราค่าถ่ายถอดและปริวรรตอักษรโบราณ เพื่อให้สอดคล้องกับค่าครองชีพและสภาพเศรษฐกิจปัจจุบัน กรอบภาระงาน ความยาก ความเสี่ยงต่อความผิดพลาด และคุณค่าทางวิชาชีพอย่างรอบด้าน โดยแยกประเภทอักษรโบราณ ประเภทเอกสารตัวเขียนและวัสดุที่ใช้รองรับ สภาพต้นฉบับ และข้อจำกัดต่าง ๆ

7. โครงสร้างมาตรฐานอัตราค่าตอบแทนวิชาชีพถ่ายถอดและปริวรรต พ.ศ. 2569

7.1 การกำหนดอัตราแบ่งตามขั้นตอนการปฏิบัติงาน ดังนี้

7.1.1 การถ่ายถอด คือ การถอดข้อความจากอักษรเดิมไปสู่อักษรไทยปัจจุบันแบบตัวต่อตัวหรือใกล้เคียงต้นฉบับมากที่สุด โดยรักษารูปคำ ลำดับข้อความ ลักษณะอักขรวิธี ข้อคลาดเคลื่อนของต้นฉบับ โดยรักษารูปแบบอักขรวิธีวิบัติหรือข้อผิดพลาดเดิมไว้ทุกประการ เพื่อใช้เป็นหลักฐานสำหรับการตรวจสอบทางวิชาการและด้านนิรุกติศาสตร์

ตัวอย่าง ลักษณะงานถ่ายถอดอักษรธรรมล้านนา

การถ่ายถอด

1.1 เอวฺมเมสุตฺตำเอวตำสมยำภควาสาวตฺถียำวิหรติเชตวนฺเนอนาถปิณฺฑิกสฺสอราเมเตนเขาปฺนนสมเยนภควารีพรฺพุทฺธเจ้าแหฺงเร้าเมิอยังธ์อรมาฺนอยูสำราฺนใน้เมิองสาวฺตถีวันนันกับ

1.2 ฑ้วยเจ้าภิกฺกขุสงฺฆอรหนฺตเจ้าทฺล้าห้าแวฺทลอมเปฺนปริวานพรคำอยูสำราฺนใน้เชตวณฺณอาลามอันนาฺยอนาถบิณฺฑิกัสฺสมหาเสฏฺฐีสางหีเปฺนทาฺนวันนันแลเอกำสมยำยิมิ

1.3 ในักาลเคาฺบ๑วันนันคฺนทล้าอันอยูในัเมิองสาวตฺถีทีนันยำมีพรฺยาตฺน๑เปฺนเอกสัตอยูในัเมิองยำมีขุรเสนาแลอามาฺตพรหมณคหบฑีมหาเสฏฺฐีแลพ่อคาชาวเมิองทล้าคีไท้หีผา

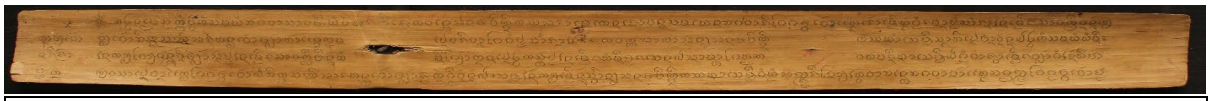
1.4 กับวสาเปฺนทาฺนแกลพรฺพุทฺธเจ้าแลภิกฺกขุสงฺฆอรหนฺตาเจ้าทล้าชูตฺนคีมวันนันแลอฐ์ในักาลเมิอนันสวรวานาฺยอนาถบิณฺฑิกสฺสมหาเสฏฺฐีคำยำออณชุรีขราบไหวัวาภเนตภควาข้าแหฺงสพฺพญพรฺพุทฺธเจ้าผู

(RBR003-135-MaliSon1 คัมภีร์ใบลานเรื่อง มะลิซ้อน ผูกต้น อักษรธรรมล้านนา, ฐานข้อมูลเอกสารตัวเขียนในประเทศไทย, ศมส.)

7.1.2 การปริวรรต ขั้นตอนนี้ การถ่ายถอดข้อความจากอักษรโบราณหรืออักขรวิธีเดิมให้เป็นอักษรไทยโดยเรียบเรียงและจัดข้อความให้อ่านได้ตามระบบภาษาไทยปัจจุบัน ทั้งนี้ต้องไม่

เปลี่ยนสาระสำคัญของข้อความเดิม และอาจมีเชิงอรรถประกอบในกรณีที่มีคำศัพท์โบราณ คำอ่านไม่ชัด หรือข้อความชำรุด รวมถึงภาษาไทยถิ่นในกรณีที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ศึกษาวิเคราะห์ประเด็น เนื้อหา องค์ความรู้ สาระสำคัญที่พบในเอกสารตัวเขียน

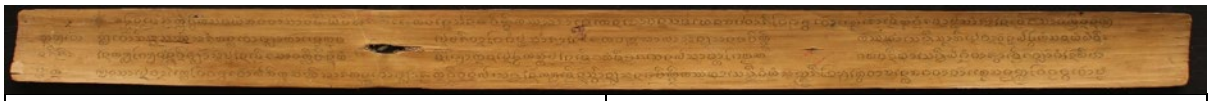
ตัวอย่าง ลักษณะงานปริวรรตอักษรธรรมล้านนา

การปริวรรต
1.1 *เอวฺเม สุตฺตำ เอกำ สมยำ ภควา สาวถียำ วิหรติ เชตวนฺเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม เตน โข ปนฺน สมเยน ภควา* อันว่าพระพุทธเจ้าแห่งเราเมื่อยังทรมานอยู่สำราญในเมืองสาวัตถีวันนั้นกับ 1.2 ด้วยเจ้าภิกษุสงฆ์ อรหันต์เจ้าทั้งหลายหากแวดล้อมเป็นบริวาร พระก็อยู่สำราญในเชตวันอารามอันนายอนาถบิณฑิกัสสะมหาเศรษฐีสร้างหื้อเป็นทานวันนั้นแล *เอกำ สมยำ* ยังมี 1.3 ในกาลคาบ ๑ วันนั้นคนทั้งหลายอันอยู่ในเมืองสาวัตถีที่นั้น ยังมีพระยาตน ๑ เป็นเอกษัตริย์อยู่ในเมือง ยังมีขุน เสนา แลอำมาตย์ พราหมณ์ คหบดี มหาเศรษฐี แลพ่อค้าชาวเมืองทั้งหลายก็ได้หื้อผ้า 1.4 กัปวสาเป็นทานแก่พระพุทธเจ้า แลภิกษุสงฆ์ อรหันตาเจ้าทั้งหลายชู่ตนก็มีวันนั้นแล *อถ* ในกาลเมื่อนั้นส่วนว่านายอนาถบิณฑิกัสสะมหาเศรษฐีก็ยออัญชุลีกราบไหว้ว่า *ภนฺเต ภควา* ข้าแห่งสัพพัญญูพระพุทธเจ้าผู้ *(RBR003-135-MaliSon1 คัมภีร์ใบลานเรื่อง มะลิซ้อน ผูกต้น อักษรธรรมล้านนา, ฐานข้อมูลเอกสารตัวเขียนในประเทศไทย, ศมส.)*

7.1.3 การถ่ายถอดและปริวรรต ขั้นตอนนี้ คือ การดำเนินงานทั้ง 2 ขั้นตอน คือการถ่ายถอดอักษรตัวต่อตัวและการปริวรรตควบคู่กันไป เพื่อให้เห็นอักขรวิธีดังเดิม ที่ไม่มีการปรับแก้ใด ๆ และการเรียบเรียงใหม่ตามอักขรวิธีไทยปัจจุบัน ทั้งการสะกดคำ การแบ่งวรรคตอน ทั้งนี้ต้องไม่เปลี่ยนสาระสำคัญของข้อความเดิม เพื่อให้ผู้ศึกษาสามารถนำไปวิเคราะห์เชิงลึกได้ เช่น การเปลี่ยนแปลงรูปคำ การสะกดคำ เป็นต้น

ตัวอย่าง ลักษณะงานถ่ายถอดและปริวรรตอักษรธรรมล้านนา

การถ่ายถอด	การปริวรรต
1.1 *เอฺวฺมเมสุตฺตำเอกำสมยำภควาสาวถียำวิหรติเชตวนฺเน อนาถปิณฺฑิกสฺสอราเมเตนเขาปฺนนสมเยนภควา*รีพรฺพุทฺธเจ้าแหฺงเร้าเมิอยั้งธ้อรมาฺนอยูสำราฺนในั้เมิองสาวฺตถีวันนันกับ	1.1 *เอวฺเม สุตฺตำ เอกำ สมยำ ภควา สาวถียำ วิหรติ เชตวนฺเน อนาถปิณฺฑิกสฺส อาราเม เตน โข ปนฺน สมเยน ภควา* อันว่าพระพุทธเจ้าแห่งเราเมื่อยังทรมานอยู่สำราญในเมืองสาวัตถีวันนั้นกับ

การถ่ายถอด	การปริวรรต
1.2 ฑ๎วยเจ้าภิกฺกขุสงฆอรหนฺตเจ้าทฺล้าห้าแวฑลอมเปฺน ปริวานพฺรค๎อยูสำรานใน้เชตวณฺณอาลามอันนายอนาถบิณฺฑิกัสฺสมหาเสฏฺฐีสางหีเปฺนทาฺนวันนันแล*เอกสมยัมิ* 1.3 ใน้กาลเคาบ๑วันนันคฺนทล้าอันอยูใน้เมิองสาวตฺถีทีนันยังมีพฺรยาตฺน๑เปฺนเอกสัตอยูใน้เมิองยังมีขุรเสนาแลอามาตฺพฺรหมณคหบฑีมหาเสฐีแลพ๋อคาชาวเมิองทล้าค๎ไท้หีผา 1.4 กัปวสาเปฺนทาฺนแกฺลพฺรพุทฺธเจ้าแลภิกฺกขุสงฆอรหนฺตาเจ้าทล้าชูตฺนคีมวันนันแลอฐ์ใน้กาลเมิอนันสวรวานายอนาถบิณฑิกสฺสมหาเสฏฐีค๎ยอณชุรีขราบไหวัวาภเนตภควาข้าแหงสพพญพรพุทธเจ้าผู	1.2 ด้วยเจ้าภิกษุสงฆ์ อรหันต์เจ้าทั้งหลายหากแวดล้อมเป็นบริวาร พระก็อยู่สำราญในเชตวันอารามอันนายอนาถบิณฑิกัสสะมหาเศรษฐีสร้างหื้อเป็นทานวันนั้นแล เอกำ สมยำ ยังมี 1.3 ในกาลคาบ ๑ วันนั้นคนทั้งหลายอันอยู่ในเมืองสาวัตถีที่นั้น ยังมีพระยาตน ๑ เป็นเอกษัตริย์อยู่ในเมือง ยังมีขุนเสนา แลอำมาตย์ พราหมณ์ คหบดี มหาเศรษฐี แลพ่อค้าชาวเมืองทั้งหลายก็ได้หื้อผ้า 1.4 กัปวสาเป็นทานแก่พระพุทธเจ้า แลภิกษุสงฆ์ อรหันตาเจ้าทั้งหลายชู่ตนก็มีวันนั้นแล อถ ในกาลเมื่อนั้นส่วนว่านายอนาถบิณฑิกัสสะมหาเศรษฐีก็ยออัญชุลีกราบไหว้ว่า ภนฺเตภควา ข้าแห่งสัพพัญญูพระพุทธเจ้าผู้ *(RBR003-135-MaliSon1 คัมภีร์ใบลานเรื่อง มะลิซ้อน อักษรธรรมล้านนา, ฐานข้อมูลเอกสารตัวเขียนในประเทศไทย, ศมส.)*

โดยอัตราค่าตอบแทนวิชาชีพการถ่ายถอดและการปริวรรตนั้น ได้กำหนดอัตราค่าตอบแทนแยกตามลักษณะขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามความเหมาะสม และการนำไปใช้วิเคราะห์ สร้างสรรค์ ต่อยอด เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้ว่าจ้างมากที่สุด

7.2 อัตราค่าตอบแทนวิชาชีพถ่ายถอดและปริวรรต พ.ศ. 2569 แยกประเภทอักษรโบราณ ประเภทเอกสารตัวเขียนและวัสดุที่ใช้รองรับ สภาพต้นฉบับ และข้อจำกัดต่าง ๆ ดังนี้

ประเภทและวัสดุรองรับ เอกสารตัวเขียนแต่ละประเภทมีลักษณะทางกายภาพแตกต่างกัน เช่น ใบลานมีข้อจำกัดด้านขนาด ความยาว จำนวนบรรทัด และรอยจาร สมุดไทย พับสา และหนังสือบุดมีลักษณะการพับ การเขียน และพื้นที่ข้อความแตกต่างกัน ส่วนกระดาษเพลา กระดาษฝรั่ง หรือพับหัวอาจมีขนาดและจำนวนบรรทัดไม่แน่นอน จึงควรจำแนกอัตราตามประเภทเอกสารและขนาดมาตรฐาน

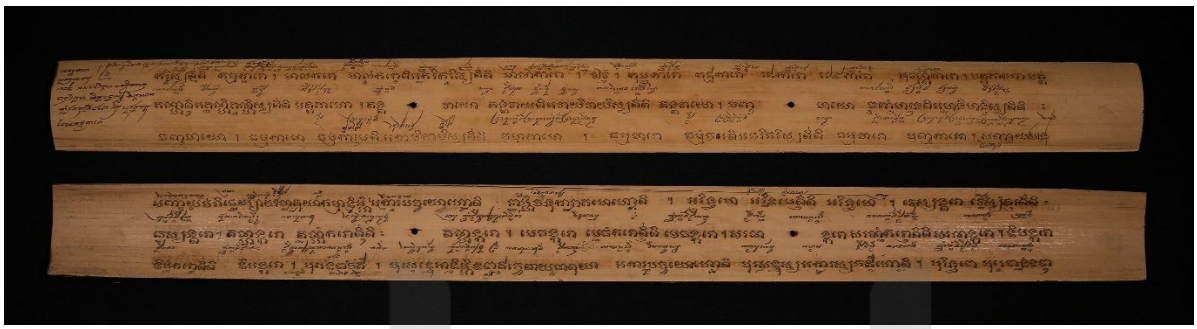
อักษรโบราณ อักษรที่แตกต่างกันส่งผลต่อระดับความยากของงาน เช่น อักษรไทยอาจมีความคุ้นเคยมากกว่าอักษรไทยย่อ อักษรขอมไทย อักษรขอมย่อ อักษรมอญ อักษรพม่า หรืออักษรเฉพาะทางอื่น ๆ ขณะเดียวกัน เอกสารบางฉบับอาจใช้อักษรหลายระบบร่วมกัน ทำให้ต้องใช้ผู้เชี่ยวชาญหลายด้านหรือใช้เวลาตรวจสอบเพิ่มขึ้น

ภาษาและสำนวน เอกสารตัวเขียนจำนวนมากไม่ได้ใช้ภาษาไทยปัจจุบัน แต่ใช้ภาษาไทยถิ่น บาลี สันสกฤต เขมร ลาว ล้านนา มอญ หรือสำนวนโบราณ การถ่ายถอดจึงต้องอาศัยความเข้าใจทั้งระบบอักษรและภาษา การเรียบเรียงเป็นภาษาไทยปัจจุบันจึงควรได้รับค่าตอบแทนสูงกว่าการถ่ายถอดตัวต่อตัว

สภาพต้นฉบับ สภาพความสมบูรณ์ของเอกสารตัวเขียนส่งผลโดยตรงต่อระยะเวลาและความยากง่ายของงาน ต้นฉบับที่ชำรุด เลือนราง แตกหัก มีคราบ หรือมีข้อความขาดหาย ต้องใช้เวลาอ่าน ตรวจสอบ และสันนิษฐานมากกว่าต้นฉบับที่สมบูรณ์ จึงควรให้พิจารณาปรับระดับความยากหรือเพิ่มอัตราตามความเหมาะสม

7.2.1 อัตราค่าตอบแทนการถ่ายถอดและปริวรรตสำหรับใบลานขนาดมาตรฐาน โดยแยกตามชนิดอักษรโบราณ ลักษณะขั้นตอนงาน เป็นต้น

ตัวอย่าง ใบลานขนาดมาตรฐาน จำนวน 2 หน้าลาน

คำอธิบาย ใบลานขนาดมาตรฐาน คือ ใบลานขนาดกว้าง 4.5 - 5 เซนติเมตร และยาว 45 - 60 เซนติเมตร และบันทึกหรือจารจำนวนไม่เกิน 5 บรรทัดต่อหน้าลาน

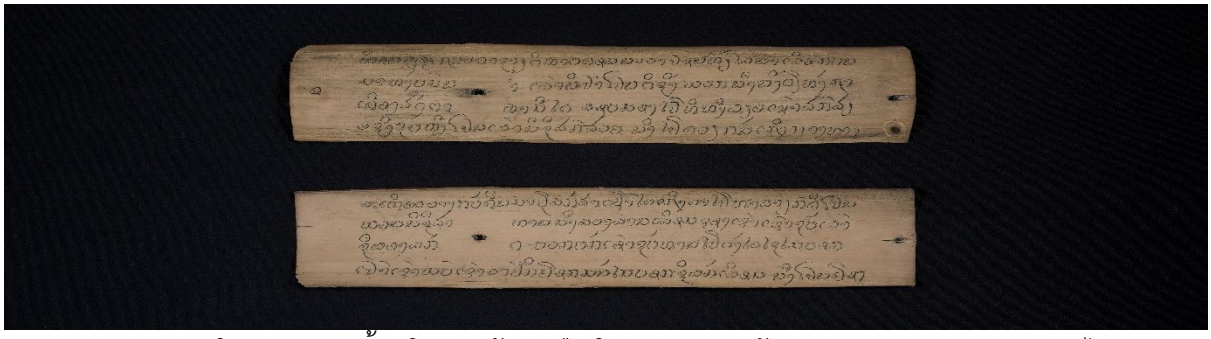
ตาราง 2 อัตราค่าตอบแทนการถ่ายถอดและปริวรรตสำหรับใบลานขนาดมาตรฐาน

ชนิดอักษร	การถ่ายถอด	การปริวรรต	การถ่ายถอดและการปริวรรต
ธรรมลื้อ/ไทลื้อ/ลื้อ, ไทขืน/ไทเขิน, ธรรมล้านนา, ธรรมอีสาน, ไทยน้อย, ขอมไทย	300 บาท/หน้า	300 บาท/หน้า	500 บาท/หน้า
ไทใหญ่ใหม่, ไทใหญ่เก่า, ขอมย่อ, ไทยนิเทศ	350 บาท/หน้า	350 บาท/หน้า	600 บาท/หน้า
ไทยย่อ, ไทย	250 บาท/หน้า	250 บาท/หน้า	400 บาท/หน้า
มอญ, พม่า, เฉียงคฤนถ์/เฉียงพราหมณ์, อริยกะ, ยาวี, เขมร, อักษรอื่น ๆ	300 บาท/หน้า	350 บาท/หน้า	600 บาท/หน้า

ในกรณีที่ใบลานมีขนาดกว้างและยาวมากกว่าที่กำหนดไว้ และ/หรือมีการบันทึกมากกว่า 5 บรรทัดขึ้นไป ให้พิจารณาตามความเหมาะสมและให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง

7.2.2 อัตราค่าตอบแทนการถ่ายถอดและปริวรรตสำหรับใบลานขนาดสั้น (ใบลานก้อม) โดยแยกตามชนิดอักษรโบราณ ลักษณะขั้นตอนงาน เป็นต้น

ตัวอย่าง ใบลานขนาดสั้น (ใบลานก้อม) จำนวน 2 หน้าลาน

คำอธิบาย ใบลานขนาดสั้น (ใบลานก้อม) คือ ใบลานขนาดกว้าง 4 - 5 เซนติเมตร และยาวไม่เกิน 30 เซนติเมตรหรือมีขนาดยาวครึ่งหนึ่งของใบลานขนาดมาตรฐาน และบันทึกหรือจารจำนวนไม่เกิน 5 บรรทัดต่อหน้าลาน

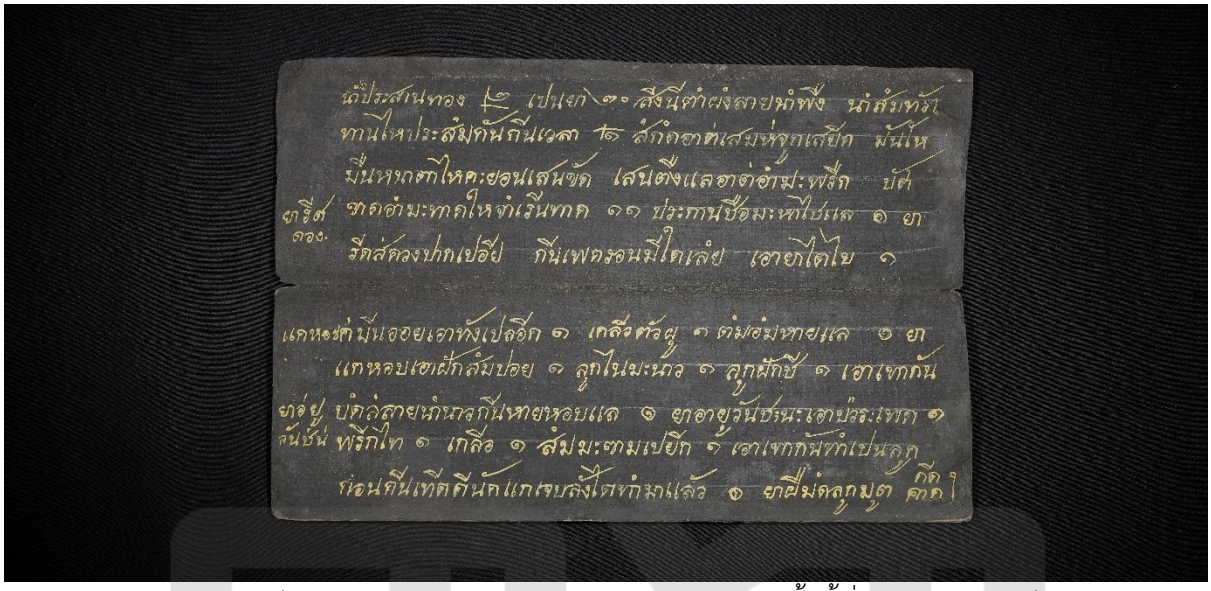
ตาราง 3 อัตราค่าตอบแทนการถ่ายถอดและปริวรรตสำหรับใบลานขนาดสั้น (ใบลานก้อม)

ชนิดอักษร	การถ่ายถอด	การปริวรรต	การถ่ายถอดและการปริวรรต
ธรรมลื้อ/ไทลื้อ/ลื้อ, ไทขึน/ไทเขิน, ธรรมล้านนา, ธรรมอีสาน, ไทยน้อย, ขอมไทย	150 บาท/หน้า	150 บาท/หน้า	200 บาท/หน้า
ไทใหญ่ใหม่, ไทใหญ่เก่า	180 บาท/หน้า	180 บาท/หน้า	300 บาท/หน้า
ขอมย่อ, ไทยนิเทศ	180 บาท/หน้า	180 บาท/หน้า	250 บาท/หน้า
ไทยย่อ, ไทย	130 บาท/หน้า	130 บาท/หน้า	200 บาท/หน้า
มอญ, พม่า, เขมร	150 บาท/หน้า	200 บาท/หน้า	250 บาท/หน้า
เฉียงคฤนถ์/เฉียงพราหมณ์, อริยกะ, ยาวี, อักษรอื่น ๆ	150 บาท/หน้า	150 บาท/หน้า	200 บาท/หน้า

ในกรณีที่ใบลานมีการบันทึกมากกว่า 5 บรรทัดขึ้นไป ให้พิจารณาตามความเหมาะสมและให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง

7.2.3 อัตราค่าตอบแทนการถ่ายถอดและปริวรรตสำหรับสมุดไทย สมุดข่อย พับสา บุด และหนังสือบุด ขนาดมาตรฐาน แยกตามชนิดอักษรโบราณ ลักษณะขั้นตอนงาน เป็นต้น

ตัวอย่าง สมุดไทยดำขนาดมาตรฐาน จำนวน 2 หน้าสมุดไทย

คำอธิบาย สมุดไทย สมุดข่อย พับสา บุด และหนังสือบุด ทั้งนี้ชื่อเรียกแตกต่างไปกันตามวัสดุธรรมชาติที่ใช้ผลิตเอกสารนั้น ๆ เช่น สมุดไทยและสมุดข่อย ทำจากเปลือกต้นข่อย ชื่อนี้เรียกในพื้นที่ภาคกลาง พับสา ทำจากปอสา ชื่อนี้เรียกในพื้นที่ภาคเหนือ บุดหรือหนังสือบุด ทำจากเปลือกต้นข่อยและเถาย่านกฤษณา ชื่อนี้เรียกในพื้นที่ภาคใต้ โดยชื่อเรียกทั้งหมดที่กล่าวมา มีลักษณะเด่นคือ เอกสารพับทบไปทบมาเป็นเล่ม โดยการเปิดหน้าสมุดพลิกขึ้นไปด้านบนทีละหน้า (เปิดขึ้นด้านบน ไม่ใช่เปิดจากขวาไปซ้ายเหมือนหนังสือปัจจุบัน) และเปิดพลิกขึ้นบนไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งหมดความยาวของเล่ม แล้วพลิกกลับหน้าปลายแล้วจึงเปิดอ่านย้อนกลับมาอีกฝั่งหนึ่งจนมาบรรจบที่จุดเริ่มต้น ทำให้สมุด 1 เล่ม บันทึกข้อความได้เต็มพื้นที่ทั้ง 2 ด้าน

สมุดไทย สมุดข่อย พับสา บุด และหนังสือบุด ขนาดมาตรฐาน คือ เอกสารที่มีความกว้าง 12-15 เซนติเมตร และยาว 34-40 เซนติเมตร (ในลักษณะที่พับเป็นเล่ม) และมีการบันทึกไม่เกิน 6 บรรทัดต่อหน้าสมุด

ตาราง 4 อัตราค่าตอบแทนการถ่ายถอดและปริวรรตสำหรับสมุดไทย สมุดข่อย พับสา บุด และหนังสือบุด ขนาดมาตรฐาน

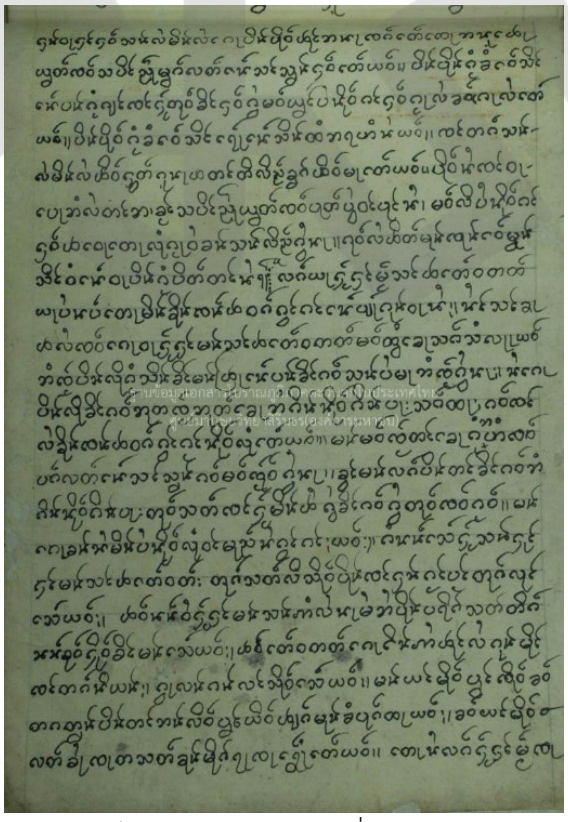
ชนิดอักษร	การถ่ายถอด	การปริวรรต	การถ่ายถอดและการปริวรรต
ธรรมลื้อ/ไทลื้อ/ลื้อ, ไทขึน/ไทเขิน, ธรรมล้านนา, ธรรมอีสาน, ไทยน้อย, ขอมไทย	150 บาท/หน้า	150 บาท/หน้า	200 บาท/หน้า

ชนิดอักษร	การถ่ายถอด	การปริวรรต	การถ่ายถอดและการปริวรรต
ไทใหญ่ใหม่, ไทใหญ่เก่า, ขอมย่อ, ไทยนิเทศ	180 บาท/หน้า	180 บาท/หน้า	300 บาท/หน้า
ไทยย่อ, ไทย	130 บาท/หน้า	130 บาท/หน้า	200 บาท/หน้า
มอญ, พม่า, เขมร	150 บาท/หน้า	200 บาท/หน้า	250 บาท/หน้า
เฉียงคฤนถ์/เฉียงพราหมณ์, อริยกะ, ยาวี, อักษรอื่น	150 บาท/หน้า	150 บาท/หน้า	300 บาท/หน้า

ในกรณีที่เอกสารต้นฉบับมีขนาดกว้างและยาวมากกว่าที่กำหนดไว้ และ/หรือบันทึกมากกว่า 6 บรรทัดขึ้นไป ให้พิจารณาตามความเหมาะสมและให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง

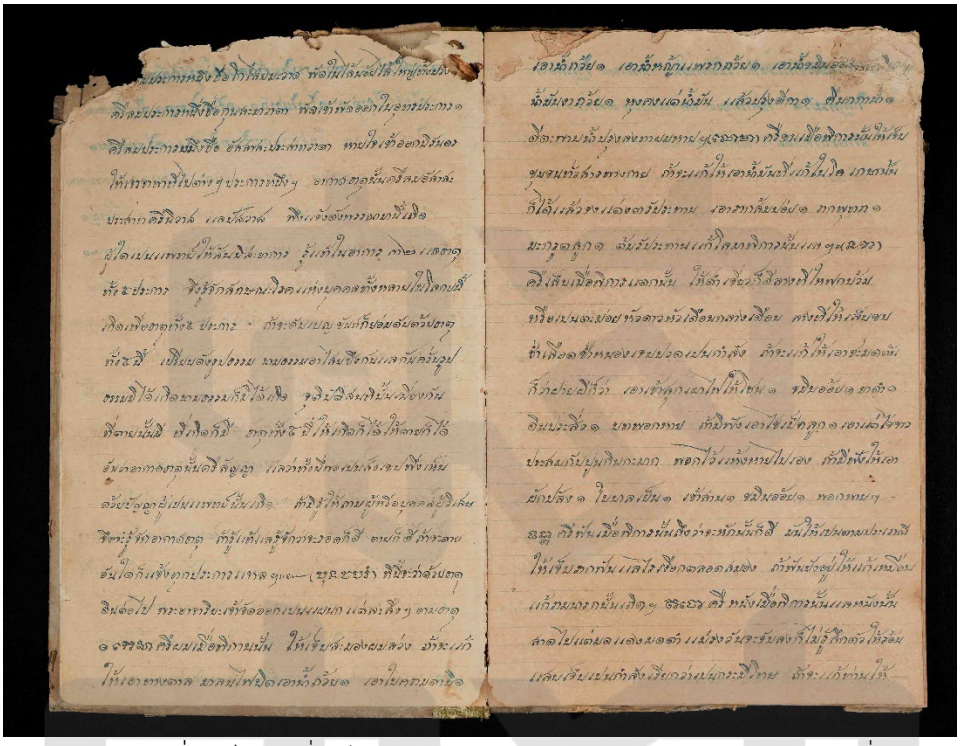
7.2.4 อัตราค่าตอบแทนการถ่ายถอดและปริวรรตสำหรับพับหัว กระดาษเพลา และกระดาษฝรั่ง แยกตามชนิดอักษรโบราณ ลักษณะขั้นตอนงาน เป็นต้น

ตัวอย่าง พับหัว จำนวน 1 หน้า

คำอธิบาย พับหัว คือ ใช้วิธีเย็บเชือกปอหรือฝ้ายที่ส่วนหัวของสมุด เวลาเปิดอ่านจะเปิดพลิกขึ้นด้านบนโดยตลอดคล้ายกับสมุดฉีกในปัจจุบัน

ตัวอย่าง สมุดฝรั่ง จำนวน 2 หน้า

คำอธิบาย สมุดฝรั่ง เป็นคำที่คนไทยในอดีตใช้เรียกหนังสือหรือสมุดบันทึก ที่รับอิทธิพลมาจากตะวันตก เพื่อให้เห็นความต่างจากสมุดไทยแบบดั้งเดิม โดยทั่วไปสมุดฝรั่งจะโดดเด่นด้วยการใช้กระดาษจากโรงงาน มีเส้นบรรทัด และใช้วิธีเย็บกี่เข้าเล่มเป็นหน้า ๆ แทนการพับทบแบบสมุดไทย

การกำหนดขนาด พับหัว กระดาษเพลา และกระดาษฝรั่ง ที่เป็นขนาดมาตรฐาน (m) คือ ความกว้าง 20-35 เซนติเมตร และความยาวไม่เกิน 45 เซนติเมตร

ขนาดใหญ่ (l) ความกว้าง 36-45 เซนติเมตร

ขนาดใหญ่พิเศษ (xl) ความกว้าง 46 เซนติเมตรขึ้นไป

ตาราง 5 อัตราค่าตอบแทนการถ่ายถอดและปริวรรตสำหรับสำหรับพับหัว กระดาษเพลา และกระดาษฝรั่ง

ชนิดอักษร	**การถ่ายถอด** (s/m/l/xl)	**การปริวรรต** (s/m/l/xl)	**การถ่ายถอดและการปริวรรต** (s/m/l/xl)
ธรรมลื้อ/ไทลื้อ/ลื้อ	20/30/40/50 บาท/บรรทัด	20/30/40/50 บาท/บรรทัด	30/50/70/90 บาท/บรรทัด
ไทขึน/ไทเขิน, ธรรมล้านนา, ธรรมอีสาน, ไทน้อย, ขอมไทย	20/30/40/50 บาท/บรรทัด	20/30/40/50 บาท/บรรทัด	30/50/70/90 บาท/บรรทัด

ชนิดอักษร	การถ่ายถอด (s/m/l/xl)	การปริวรรต (s/m/l/xl)	การถ่ายถอดและการปริวรรต (s/m/l/xl)
ไทใหญ่ใหม่, ไทใหญ่เก่า	30/40/50/60 บาท/บรรทัด	30/40/50/60 บาท/บรรทัด	50/70/90/110 บาท/บรรทัด
ขอมย่อ, ไทยนิเทศ	30/40/50/60 บาท/บรรทัด	30/40/50/60 บาท/บรรทัด	50/70/90/110 บาท/บรรทัด
ไทยย่อ, ไทย	15/25/35/45 บาท/บรรทัด	15/25/35/45 บาท/บรรทัด	20/40/60/80 บาท/บรรทัด
มอญ, พม่า, เฉียงคฤนถ์/เฉียงพราหมณ์, อริยกะ, ยาวี, เขมร	20/30/40/50 บาท/บรรทัด	30/40/50/60 บาท/บรรทัด	40/60/80/100 บาท/บรรทัด

ทั้งนี้ ได้กำหนดอัตราค่าตอบแทนการถ่ายถอดและปริวรรตสำหรับพับหัว กระดาษเพลา และกระดาษฝรั่ง ไว้สำหรับขนาดมาตรฐาน ในกรณีเอกสารที่มีขนาดใหญ่ ใหญ่พิเศษ หรือขนาดเล็กกว่าที่กำหนดไว้ ให้เพิ่มหรือลดอัตราค่าตอบแทนเป็นขั้นบันได อัตราเพิ่มขึ้นทีละ 10 บาท ตามลักษณะขั้นตอนงาน ดังตัวอย่าง

พับหัว ชนิดอักษรธรรมลื้อ/ไทลื้อ/ลื้อ ขนาดมาตรฐาน การถ่ายถอดบรรทัดละ 30 บาท, การปริวรรตบรรทัดละ 30 บาท และการถ่ายถอดและการปริวรรตบรรทัดละ 50 บาท

พับหัว ชนิดอักษรธรรมลื้อ/ไทลื้อ/ลื้อ ขนาดใหญ่ การถ่ายถอดบรรทัดละ 40 บาท, การปริวรรตบรรทัดละ 40 บาท และการถ่ายถอดและการปริวรรตบรรทัดละ 70 บาท

พับหัว ชนิดอักษรธรรมลื้อ/ไทลื้อ/ลื้อ ขนาดใหญ่พิเศษ การถ่ายถอดบรรทัดละ 50 บาท, การปริวรรตบรรทัดละ 50 บาท และการถ่ายถอดและการปริวรรตบรรทัดละ 90 บาท

และพับหัว ชนิดอักษรธรรมลื้อ/ไทลื้อ/ลื้อ ขนาดเล็กกว่ามาตรฐาน การถ่ายถอดบรรทัดละ 20 บาท, การปริวรรตบรรทัดละ 20 บาท และการถ่ายถอดและการปริวรรตบรรทัดละ 30 บาท เป็นต้น

7.2.5 หลักเกณฑ์กรณีพิเศษ

กรณีที่เอกสารต้นฉบับมีลักษณะพิเศษ ให้พิจารณาปรับอัตราเพิ่มตามความเหมาะสมและให้เป็นไปตามข้อตกลงระหว่างผู้ว่าจ้างและผู้รับจ้าง ได้แก่

1. เอกสารชำรุด เลือนราง แตกหัก หรือมีข้อความขาดหายจำนวนมาก
2. เอกสารมีหลายอักษรหรือหลายภาษาปะปนกันในฉบับเดียว
3. เอกสารมีศัพท์เฉพาะ เช่น ตำราแพทย์ ตำราโหราศาสตร์ กฎหมาย พิธีกรรมหรือคัมภีร์ศาสนา เป็นต้น
4. เอกสารมีจำนวนบรรทัดเกินขนาดมาตรฐานที่กำหนด

5. งานเร่งด่วนที่ต้องใช้เวลาทำงานนอกเหนือจากกรอบเวลาปกติ
6. งานที่ต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิตรวจทานมากกว่าหนึ่งคน
7. งานแปลความ กรณีที่เอกสารไม่ได้บันทึกเป็นภาษาไทยปัจจุบัน และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญในการแปลความจากภาษาบาลี สันสกฤต เขมร มอญ หรือภาษาถิ่น ให้พิจารณาปรับเพิ่มอัตราค่าตอบแทนจากการปริวรรตปกติขึ้นอีก ร้อยละ 50 ถึง 100 ตามความซับซ้อนของภาษาและเนื้อหา

8. จริยธรรมและสิทธิในข้อมูล

เอกสารตัวเขียนจำนวนมากเป็นสมบัติของวัด ชุมชน หรือหน่วยงานท้องถิ่น การถ่ายถอด ปริวรรต เผยแพร่ หรือเชื่อมโยงข้อมูลเข้าสู่ฐานข้อมูลดิจิทัลควรคำนึงถึงจริยธรรมการใช้ข้อมูล ได้แก่ การขออนุญาตเจ้าของเอกสาร การระบุแหล่งที่มา การเคารพข้อจำกัดทางศาสนาและวัฒนธรรม การรักษาข้อมูลอ่อนไหว และการกำหนดสิทธิการใช้ประโยชน์จากข้อมูลอย่างเหมาะสม

9. กลไกการรับรองผู้เชี่ยวชาญและการประกันคุณภาพ

เสนอให้จัดตั้ง “ทำเนียบผู้เชี่ยวชาญด้านอักษรโบราณระดับชาติ” โดยความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและสถาบันการศึกษา เพื่อแบ่งระดับผู้เชี่ยวชาญด้านอักษรโบราณตามความชำนาญ เช่น อักษรขอมไทย อักษรธรรมล้านนา อักษรธรรมอีสาน อักษรไทยน้อย เป็นต้น และแบ่งระดับประสบการณ์เป็นระดับปฏิบัติการ ระดับผู้เชี่ยวชาญ เช่น ระดับต้น ระดับกลาง ระดับสูง เป็นต้น ซึ่งจะทำให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการเบิกจ่ายค่าตอบแทนเป็นไปอย่างโปร่งใส ถูกต้อง และตรวจสอบได้

10. กลไกการขับเคลื่อนและบังคับใช้นโยบาย

การจัดทำ “การกำหนดมาตรฐานอัตราค่าตอบแทนวิชาชีพการถ่ายถอดและปริวรรตอักษรโบราณเพื่อความมั่นคงทางมรดกภูมิปัญญาและการขับเคลื่อนมนุษยศาสตร์ดิจิทัล” เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในทางปฏิบัติสามารถแก้ปัญหาความหลื่อมล้ำของค่าตอบแทน และสอดรับกับพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 จึงเสนอแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย ดังนี้

10.1 การบูรณาการเข้าสู่ระบบการเงินและพัสดุของรัฐ มอบหมายให้กระทรวงวัฒนธรรมและศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) เป็นเจ้าภาพในการนำเสนอโครงสร้างอัตราค่าตอบแทนฉบับใหม่นี้ต่อ กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง เพื่อพิจารณาดำเนินการปรับปรุงหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0526.7/3014 ลงวันที่ 10 พฤษภาคม 2544 และกำหนดแนวทางปฏิบัติให้หน่วยงานราชการสามารถจัดจ้างงานถ่ายถอด ปริวรรต และชำระเอกสารโบราณ ในหมวด "งานจ้างผู้เชี่ยวชาญหรือผู้มีทักษะเฉพาะทางสูง" ด้วยวิธีเฉพาะเจาะจง ตามความเหมาะสมของสภาพงาน

10.2 การประกาศใช้ในระบบนิเวศการวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ เสนอให้ส่งมอบข้อเสนอเชิงนโยบายและโครงสร้างอัตราค่าตอบแทนนี้ ต่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนหน่วยบริหารและจัดการทุนวิจัยต่าง ๆ เพื่อดำเนินการบรรจุโครงสร้างอัตราค่าตอบแทนวิชาชีพการถ่ายถอดและปริวรรตอักษรโบราณ เพื่อให้นักวิจัยทั่วประเทศมีเกณฑ์มาตรฐานในการตั้งงบประมาณค่าจ้างผู้เชี่ยวชาญอักษรโบราณ

11. บทสรุป

เอกสารตัวเขียนเป็นโครงสร้างพื้นฐานทางภูมิปัญญาของชาติ การอนุรักษ์ต้นฉบับและการจัดทำสำเนาดิจิทัลเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งของการรักษามรดกดังกล่าว แต่การทำให้องค์ความรู้ในเอกสารเหล่านี้สามารถเข้าถึง ใช้ประโยชน์ และต่อยอดได้ จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการถ่ายถอด ปริวรรต แปลความ เรียบเรียง ตรวจทาน และชำระเอกสารโดยผู้เชี่ยวชาญ

การจัดทำมาตรฐานอัตราค่าตอบแทนวิชาชีพการถ่ายถอดและปริวรรตอักษรโบราณ จึงเป็นมาตรการเชิงนโยบายที่มีความสำคัญต่อการรักษาความมั่นคงทางมรดกภูมิปัญญา การสร้างความเป็นธรรมแก่ผู้เชี่ยวชาญ การสนับสนุนการสืบทอดวิชาชีพ การยกระดับคุณภาพข้อมูลทางวิชาการ และการขับเคลื่อนมนุษยศาสตร์ดิจิทัลของประเทศ

ข้อเสนอฉบับนี้จึงมิใช่เพียงการเสนออัตราค่าตอบแทนใหม่ แต่เป็นการวางระบบมาตรฐานวิชาชีพตั้งแต่การกำหนดขอบเขตงาน การจำแนกระดับความยาก การกำหนดราคากลาง การจัดทำ TOR การตรวจรับ การตรวจทานคุณภาพ และการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ เพื่อให้มรดกภูมิปัญญาจากเอกสารตัวเขียนสามารถดำรงอยู่ เชื่อมโยงกับชุมชน และต่อยอดสู่อนาคตได้อย่างยั่งยืน